

prevodilačkim postupcima. Na kraju autorica donosi kazalo prijevoda, kazalo prevoditelja i kazalo pisaca i djela.

Nakon velikog broja radova o *Zori dalmatinskoj* slijedi više tekstova koji govore o popratnim priredbama, str. 429-499, i, na kraju, *Bibliografija novinskih članaka uz proslavu 150. obljetnice Zore dalmatinske*, koju je napisao novinar Pavao Jerolimov. Branko Krstić izradio je na samom kraju tri kazala - *Kazalo osobnih imena*, str. 509-519, *Kazalo zemljopisnih naziva*, str. 520-525, i *Kazalo pojmova i stvari*, str. 526-534 - što sve skupa čini *Zbornik* potpunijim, preglednijim i uporabljivijim.

Marjan DIKLIĆ

TRI NOVA IZDANJA SPLITSKOG ETNOGRAFSKOG MUZEJA U 1998. GODINI

Istodobno s izložbom tamošnje nošnje koja je održana u Splitu tijekom mjeseca svibnja 1998. godine, a priredio ju je splitski Etnografski (na hrvatskom bi bilo bolje, Narodopisni) muzej, ta je ustanova predstavila dvojezičnu (hrvatsko-englesku) mapu pod naslovom "*Splitska narodna nošnja*" s preslikama likovnih djela koja više ili manje pouzdano prikazuju Splićane i Splićanke u njihovim nošnjama u približnom razdoblju od druge polovine XVIII. do kraja XIX. stoljeća. Uz to je otisnuto i prigodno izdanje "*Spli'ska grandeca*" koje sadrži četiri članka što se bave splitskom nošnjom odnosno rečenom mapom, a izdana je također sadržajem zanimljiva i oku ugodna dvojezična računalna kompaktna ploča (tzv. CD-ROM) nazvana "*Splitske uspomene*" s obiljem splitskih slika, svjetloписа i pet kratkih starih slikopisa.

Sama mapa, kojoj je predgovor napisao splitski povjesničar Arsen D u p l a n ĉ i ć osvrćući se u njemu na veću ili manju vjerodostojnost pojedinih umjetničkih prikaza u njoj, sadrži 39 preslika djela različite likovne izradbe i kakvoće iz gore spomenutog razdoblja što pokazuju ljude u Splitu odjevene u nošnje iz toga grada, ali i šire okolice. U mapi su, osim kod nekoliko nepotpisanih djela, uz preslikane umjetničke radove otisnuta imena sljedećih stvaratelja; Ch. L. Clérisseau, P. Santini, F. Bartolozzi, L. F. Cassas, Desmaysons, J. Maillet, Lepagelez, J. B. Liénard, T. Viero, H. Lecomte, F. Reiner, J. Högel Müller, V. X. Sandmann, R. Focosi, M. Altparth, F. Bratanić, V. Karas, P. Zečević, A. Barač, N. Arsenović, E. Lauffer, G. Manes i P. Kornbeck.

Popratno izdanje uz spomenutu izložbu i mapu pod naslovom "*Spli'ska grandeca*" ima 56 stranica, a otvara ga članak Ilde V i d o v i ć-B e g o n j a "Narodna nošnja Splita" (str. 5-11) u kojem ona opisuje sastavne dijelove ženske i muške splitske narodne nošnje, a govori i o izradbi tkanina u nekadašnjem Splitu. Slijedi zatim napis Sanje I v a n ĉ i ć naslovljen "Sve splitske nošnje" (str. 13-30) koji na osnovi likovnih prikaza i svjetlopisnih prizora opisuje razvoj splitskih nošnji od XVIII. do XX. stoljeća. Branka V o j n o v i ć-T r a ž i v u k u radu "O narodnoj nošnji Splita" (str. 31-35) u obliku oglada ukratko progovara o odnosu splitskih žitelja prema svojoj odjeći i odijevanju u posljednjih par stoljeća sve do današnjih dana, o prepoznatljivom splitskom ukusu po tom pitanju te o utjecajima sa strane na njega. Od 37. do 44. stranice otisnute su "Bilješke uz mapu "Splitska narodna nošnja"" Arsena D u p l a n ĉ i ć a u kojem on piše o razlogu nastanka i cilju spomenute likovne mape, iznoseći osnovne obavijesti o djelima koja ju tvore te se dotičući pouzdanosti pojedinih umjetnika odnosno njihovih radova unutar nje glede negdašnjeg izgleda splitske nošnje. Pisac, između ostalog, smatra da ona ima poslužiti kao poticaj i pomoć pri istraživanju razvika splitske nošnje. Izdanje potom zatvara engleski sažetak uz mapu te nekoliko svjetloписа s dojmivijim pojednostavnim splitske nošnje izloženim na održanoj izložbi.

Računalna kompaktna ploča podijeljena je u tri veće cjeline, a napise unutar njih sastavili su Silvio B r a i c a i Arsen D u p l a n ĉ i ć. Prva cjelina sadrži "Povijest muzeja" u tri dijela, a čine je

I. Postav koji donosi više desetaka svjetloписа snimljenih unutar Muzeja 1916., 1930. i 1937. godine, zatim *II. Prvih 90 godina* u kojem se korisnik upoznaje sa dosadašnjom sudbinom, radom i postignućima ustanove, te *III. Tončić* posvećen njezinom osnivaču te prvom i dugogodišnjem upravitelju Kamilu Tončiću pl. Sorinjskom. Druga cjelina naslovljena "Split" sastoji se od četiri dijela: *I. Splitske nošnje*, donosi opise i slike muške i ženske svečane i svakodnevne nošnje u tome gradu, kao i nekoliko starih splitskih snimaka u koje su umetnuti Splićani i Splićanke odjeveni u njih; *II. Grafike i crteži* sastojе se u biti od istih umjetničkih djela koja su preslikana u gore spomenutoj mapi; *III. Uspomene* prikazuju više starih splitskih svjetloписа, slika i pet u Splitu davno snimljenih slikopisa; *IV. Album* čini nekoliko desetaka splitskih obiteljskih svjetloписа. Treću i ujedno posljednju cjelinu naslovljenu "Zbirke" tvore snimke muzejskih umjetnina odnosno predmeta iz zbirki nakita, oružja i škrinja, zatim iz likovne zbirke te iz zbirki nošanja s jadranskog područja i iz Dalmatinske Zagore.

Mislav Elvis LUKŠIĆ

ZABILJEŠKE UZ TRUHELKIN ZBORNİK

U Zagrebu je g. 1994./1995. u izdanju Matice Hrvatske objavljen zbornik radova "Čiro Truhelka" posvećen stručnim i znanstvenim postignućima ovog zaslužnog hrvatskog drevnoslovca, povjesničara, povjesničara umjetnosti, narodopisca i umjetnika, te istaknutog kulturnog i društvenog djelatnika. Od devet radova otisnutih u ovom izdanju, kojima je svima pridodan sažetak na stranom jeziku, njih je sedam predstavljeno na zagrebačkom znanstvenom skupu pripremljenom pod vodstvom Odjela za povijest umjetnosti, arheologiju i etnologiju Matice Hrvatske, a održanom u studenom 1992. godine povodom pedesete obljetnice preminuća tog iznimnog i svestranog, no sve nedavno nezasluženo zapostavljanog hrvatskog umnika češkoga podrijetla. Dva su pak rada naknadno napisana za ovaj zbornik. Izdanje od ukupno 124 stranice obogaćeno je s nekoliko slika iz njegova obiteljskog i radnog života te s par snimaka umjetničkih djela što prikazuju dr. Truhelku.

Čiril Truhelka rođen je u Osijeku g. 1865. u učiteljskoj obitelji. Kao nadareno dijete, već s četiri napunjene godine života postaje đakom tamošnje njemačke Katoličke pučke učione. Svršivši njena četiri razreda, upisan je u osječku gimnaziju, nakon što je prethodno morao pristupiti ispitu u hrvatskoj državnoj školi radi provjere znanja. U toj je ustanovi zatim s uspjehom završio prva četiri gimnazijska razreda. Nakon nesretne pogibije Čirina oca, obitelj Truhelka - našavši se u novčanim poteškoćama - prodaje svoju slavonsku imovinu te g. 1878. seli u Zagreb, gdje mladi učenik sljedeće četiri godine pohađa više razrede. U zagrebačkoj gimnaziji u doba njegova školovanja djelovaoše umnici poput Divkovića, Klaića, Smičiklase, Arnolda, Župića, Musića i drugih, kojih se Truhelka - kako je u podmakloj dobi napisao u svojim "Uspomenama jednog pionira" - cijeli svoj život sjećao s poštovanjem i zahvalnošću.

Poslije položenog ispita zrelosti, upisao se g. 1882. na zagrebački Mudroslovni fakultet i postao studentom povijesti umjetnosti i drevnoslovlja. Već kao nadobudni student bio je nastojanjem Izidora Kršnjavog, njegovog profesora i tadašnjeg ravnatelja Umjetničko-obrtnog muzeja u Zagrebu, zaposlen kao pristav u tome muzeju. Uz to je dobio i novčanu pomoć za stručno putovanje u Mletke, koji ga se osobito dojmilo. Kroz to je razdoblje ujedno na novoosnovanoj Obrtnoj školi poučavao njene učenike francuskom jeziku i umjetničkim stilovima, a sudjelovao je i u uređivanju, otvaranju i promidžbi Strossmayerove galerije starih majstora u Akademiji. Godine 1885., u dobi od svega dvadeset ljeta, Čiro Truhelka završio je studij te doktorirao s raspravom o renesansnom slikaru Andriji Meduliću (Meldoli).